

Jaarverslag Heimans en Thijssse Stichting 2019 en plannen 2020

Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van de Stichting bestaat na de Algemene bestuursvergadering op 9 maart 2019 uit de volgende personen: Frank Berendse (voorzitter), Ella de Hullu, Harmke van Oene, Anton van Haperen, Marga Coesèl en Martin Wassen. Herman van Dam is benoemd als penningmeester. Hij begint zijn werkzaamheden als penningmeester per september 2019. Harmke van Oene neemt tot dan waar als penningmeester. 2019 is het laatste jaar dat Frank Berendse zitting heeft in het bestuur. In overeenstemming met de statuten treedt hij na twee perioden van 5 jaar af. Het Dagelijks bestuur is in het najaar van 2019 op zoek gegaan naar een nieuwe voorzitter die bij de komende jaarvergadering benoemd wordt.

In het Algemeen Bestuur hebben naast bovengenoemde personen zitting: Juliet Oldenburger, Arnold van Vliet, Koos Biesmeijer, Bart van Tooren, Marleen van den Ham en Janna Fleuren. Rens de Boer treedt terug als lid van het Algemeen Bestuur.

Donateurs

Het aantal betalende donateurs per 31 december 2019 bedroeg 313 (16 organisaties, 297 particulieren). Het aantal afmeldingen (veelal wegens hoge ouderdom of overlijden) bedroeg 16 en het aantal nieuwe donateurs 7. In totaal is de afname met 9 donateurs ongeveer gelijk aan de gemiddelde jaarlijkse afname sinds 2014. De voortdurende afnamen van het aantal donateurs (in 1999 waren er nog 587 betalende donateurs!) is een grote bron van zorg, waar in 2020 aandacht gegeven moet worden.

Collecties

De Heimans en Thijssse Stichting heeft drie collecties: Archieven, Boeken, en Tijdschriften. Daarnaast beschikt de Stichting over een kleine verzameling beeldmateriaal, documentatie en wat kleinere apparatuur (o.a. camera, broedstoof). Ook het Heimansdiorama is van de Heimans en Thijssse Stichting. Het bevindt zich in het Aquariumgebouw van Artis en wordt door Artis onderhouden.

Heimansdiorama

Om de in 1914 overleden Heimans te eren werd, begin jaren twintig, met geld van de Heimans Stichting in de grote ronde koepelzaal van het aquariumgebouw het Heimans Diorama ingericht. De opbouw was in handen van de talentvolle Artis-preparateur Paul Steenhuizen. De Bussumse kunstenaar Willem G.F. Jansen schilderde het achterdoek. Het Heimans Diorama werd in 1926 onder grote belangstelling door Artisdirecteur Coenraad Kerbert geopend. Het alleen al door zijn grote afmetingen imponerende diorama stelt een zonnig Noordzee-duinlandschap voor, met op de voorgrond links en rechts een hoog duin vol planten en vogels, met daartussen het zicht op een duinmeertje en daarachter de zee.

Het Heimans Diorama is na Panorama Mesdag het grootste diorama van Nederland. Het onderscheidt zich van andere diorama's door het bewegend licht en geluid. Het bijna honderd jaar oude diorama heeft niet alleen een natuurhistorische maar ook een grote cultuurhistorische betekenis.

In 2019 gaf Artis aan het Aquariumgebouw te willen renoveren. Ook het Heimans Diorama verkeert na de renovatie van 1983 opnieuw in slechte staat.

Samen met Frank Berendse voerde de conservator overleg met het Artis-team (Artisdirecteur R. Sutorius, Artishoogleraar E. de Jong, teamleidster E. Maingay en anderen) over het Heimans Diorama en de tentoonstelling het Biologisch Reveil in het Aquariumgebouw van Artis. Het gebouw moet onder meer vanwege lekkage zo spoedig mogelijk gerenoveerd worden. Eind 2019 kregen we het

teleurstellende bericht dat Artis zelf het Diorama als verloren beschouwt vanwege de hoge kosten (onder andere door asbestsanering). Het bestuur van de Heimans en Thijsse Stichting beraadt zich over te nemen stappen.

Archieven

Verslag Heimans en Thijsse archief en documentatie (verslag door conservator Marga Coesèl en Meijltje van Aalst)

De bekendheid van de Heimans en Thijsse Stichting neemt toe. Het afgelopen jaar kwamen er weer veel verzoeken om informatie over de collectie en het gebruik van beeldmateriaal. Contacten waren er onder meer met Hans de Waard (archiefmateriaal van zijn vader Simon de Waard), Marc van Houten (kemphanen), Aaldrik Pot (boek De onsterfelijke nachtegalen), Sander Groen (reisverhalen in het voetspoor van Thijsse), Herman Berkhoudt (Wollenfoppenpolder), Lies Visscher-Endeveld (fietsstocht Thijsse Oude IJssel), Karel Knip (Nuijen en gierzwaluwen), Herman Arentsen (L. Tinbergen), Norbert Peeters (Thoreau), Axel Wiewel (promotie Thijsse in Drenthe), Michiel Bussink (H. Uittien), Willem Holthuizen (schilderij Thijsse), Peter Bulsing (boek over A. Burdet) en Nienke Beintema (boek over zeearend).

Het archiefmateriaal van onze stichting dat sinds begin 2016 in bruikleen is bij de Universiteit van Amsterdam en opgeslagen stond in de Artis Bibliotheek is begin dit jaar overgebracht naar het IWO, het boekendepot van de UvA. Dit omdat de Artis Bibliotheek ontruimd werd vanwege het herstel van de fundering. Eén en ander gebeurde in goed overleg met Hans Mulder (conservator Artis Bibliotheek) en Tahirih Fruchaud, de archivaris van de UvA.

Ons archief blijft, ook na de heropening van de Artis Bibliotheek, in het IWO waar de bewaaromstandigheden beter zijn. Archiefstukken kunnen via de website van de UvA worden aangevraagd en zijn dan te raadplegen op de UB-locatie Oude Turfmarkt 129 (tegenover het Rokin). Aanvullingen op het archief worden voorlopig opgeslagen in de kelder van het Hugo de Vriesgebouw. Via antiquariaat Bubbe Kuiper ontvingen wij aanvulling op de dagboeken van H. Nuijen. Via Frank Berendse kregen wij het archief van Ger Londo. Ook hebben wij nu het omvangrijke archief van Rob Leopold/ de Cruydhoeck. Aangeboden archiefmateriaal van de NJN, onder andere via Bernard Asselbergs, werd doorverwezen naar het IISG.

De conservator had veelvuldig overleg met Artis (Anneke Groen en Erik de Jong) over beeldmateriaal en tekst voor het boekje Het begon allemaal in Artis, dat voorjaar 2020 verschijnt. Begin 2019 verscheen haar recensie over de biografie van Jac. P. Thijsse door Dik van der Meulen in De Moderne Tijd 2 (2018) nr. ¾. Daarnaast leverde zij bijdragen aan de Nieuwsbrief, website en een voorstel voor een bijdrage over Thijsse aan de Canon van Nederland.

Op initiatief van Ruud Vlek werd het oudst bekende natuurdagboek van Thijsse, dat op Thijsse's Hof lag, overgedragen aan ons archief dat in bruikleen is bij de UvA. Via vrijwilliger Rob van Dam werd contact gelegd met uitgeverij Van Oorschot over de uitgave van twee natuurdagboeken van Jac. P. Thijsse. Het plan is de dagboeken in de vorm van een rijk-geannoteerde en rijk-geïllustreerde uitgave in de herfst van 2020 (ter gelegenheid van 75-jarig bestaan Van Oorschot en herdenking 75ste sterfjaar Thijsse) te laten verschijnen.

Vanaf het midden van 2018 heeft Meijltje van Aalst zich beziggehouden met het toegankelijk maken van de documentatiecollectie van de Stichting die wordt bewaard in de kelder van het Hugo de Vriesgebouw. Begonnen is met de documentatie van Heimans en Thijsse en vervolgens die van de belangrijkste navolgers. De stukken van de alle andere personen kwamen daarna aan de beurt. Op dit moment is er een plaatsingslijst waarop de documentatiecollecties van ruim 200 personen beschreven staat. Deze (nog onvolledige) lijst is via de website in te zien. Daarnaast zijn enkele kleine archieven toegankelijk gemaakt.

Twee aanvullingen op archieven zijn na beschrijving overgedragen aan het Internationaal Instituut voor

Sociale Geschiedenis (aanvulling NJN-archief) en het Stadsarchief Amsterdam (aanvulling KNNV-archief).

Eind 2019 is besloten nu eerst voorrang te geven aan het toegankelijk maken van die archieven van de Stichting die nog niet echt beschreven waren. Meyltje werkt daarom nu in het IWO (depot van de universiteitsbibliotheek) in de Bijlmer, waar onze archieven bewaard worden. Deze archieven zullen na bewerking toegankelijk zijn via de website van de Bijzondere Collecties van de UvA.

Foto- en filmarchieven (verslag door Ruud Vlek)

Het afgelopen jaar werd weer behoorlijke vooruitgang geboekt met de archivering van HTS foto- en filmmateriaal op natuurgebied uit Nederland.

Er waren twee nieuwe verwervingen: een glasfoto-collectie ex collectie Danny Ellinger / Foto Natura met 756 foto's van zo'n 20 vooroorlogse natuurfotografen (waaronder Strijbos, Burdet, Tinbergen, Binsbergen, JW Hofker, JG Sloff, JW Varossieau, Jacob Heimans, PG van Tienhoven) en een dia-collectie van voornamelijk buitenlandse natuur uit de nalatenschap van Willem Dirk Jansen (1920-2019). Van de laatste collectie zullen waarschijnlijk slechts de Nederlandse dia's bewaard worden.

Naast ordening van het beeldmateriaal in ons eigen depot is ook een inventarisatie uitgevoerd van bijzonder fotomateriaal in onze archieven. Het betreft hier een nadere ordening en professionele ompakking van de al in UBA Bijzondere Collecties opgenomen collectie foto-afdrukken, en een gedeeltelijke digitalisering daarvan.

Wat betreft de huidige collectie natuurfilms is begin 2019 het project tot digitalisering van de collectie Nederlandse natuurfilms van JP Strijbos succesvol afgesloten met de definitieve onderbrenging van een restant films ex collectie Hilde van der Stelt naar het Museon, zodat de gehele Strijbos-filmcollectie daar nu wordt bewaard en voor de helft gedigitaliseerd is.

Daarnaast werden met financiering door diverse partners (Naturalis, PWN, Natuurmonumenten, Werkgroep Ornithologisch Erfgoed) de filmcollecties van Andries Hoogerwerf (1906-1977) en Jo van Dijk (1913-2000) gedigitaliseerd. Hetty Litjens van de Stichting Natuurbescherming ZO nam vervolgens de enorme klus op zich om de belangrijkste films digitaal te restaureren en te bewerken voor publicatie op YouTube. Dat leidde tot een filmpje over Adolphe Burdet en zijn filmopnamen van Grielen in de Kennemerduinen, en twee gerestaureerde films van Andries Hoogerwerf over het wildreservaat Ujung Kulon op West-Java, waarvan met name de film over de Javaanse Neushoorn (1942) historisch zeer waardevol is.

Na voltooiing van het filmdigitaliseringsproject is de gehele resterende collectie van 72 filmrollen in ons depot aangeboden aan de Stichting voor Beeld en Geluid. Helaas toonde deze Stichting geen belangstelling voor het opnemen van deze films in hun collectie.

Het jaar eindigde daarmee met een impasse wat betreft het onderbrengen van foto- en filmmateriaal bij professionele instellingen (het Nederlands Fotomuseum, Stadsarchief Amsterdam, het Noord-Hollands Archief en de Stichting voor Beeld en Geluid). Met sommige van deze instellingen heeft de Stichting al vele jaren een samenwerkingsverband wat betreft overdracht en conservering van natuurbeeldmateriaal. De samenwerking verliep wel goed met het Museon in Den Haag, beheerder van de nu volledige collectie films van Jan P. Strijbos.

Komend jaar vraagt het onderbrengen van ons historisch waardevolle materiaal extra aandacht.

Boeken (verslag door Jacques de Smidt)

De mooie gaanderijbibliotheek is dit jaar door waardevolle schenkingen gegroeid van 15750 naar 16460 boeken. Het op onderwijs gerichte deel daarvan, dat bestaat uit leerboeken en overige documenten van lager, middelbaar en hoger onderwijs laat het duidelijkst zien welke ontwikkelingen

in de relatie tussen mens en natuur optraden in de laatste eeuwen. Dus mooi materiaal voor een scriptie.

Tijdschriften (verslag door Jacques de Smidt)

De tijdschriften sluiten aan op de doelstellingen van de Stichting en zijn daardoor in andere bibliotheken vaak moeilijk te vinden. De vaak stevig ingebonden jaargangen van de 379 verschillende bladen beslaan 107 meter van de verrijdbare stellingen in het souterrain. Het complete overzicht is nu online beschikbaar. De thema's variëren van lokale natuurkennis tot ontdekkingsreizen.

Schenkeningen

Dit jaar hebben 22 schenkers bijzondere bezittingen deel laten worden van onze collectie boeken of tijdschriften: Arjen Molenaar, Nico de Haan, Erwin de Visser, Peter Broekens, Sjaak Hinke, Ans Leopold, Ank Klein, Jap Smits, Aldo Voûte, Ed Brinkkemper, Frans Buissink, Herman van Dam, Jacques de Smidt, Jan den Hengst, Jan-Willem van Velzen, Jo Willems, Joan Patijn Bijl de Vroe, Meyltje van Aalst, Pim Eijgenstein, Romee Verhoeff- de Fremery, Willem Jansen, en Peter Veen.

Bezoekers van bibliotheek en archief

Op vrijdagen is de bibliotheek open voor bezoekers. De vrijwilligers zijn dan ook aanwezig. Het gastenboek laat zien dat er 53 bezoekers waren. Zij namen 227 boeken mee uit de kast met de dubbelen of genoten van de inzage in een mooi boek uit de vaste collectie. Een welkome toename vergeleken met vorig jaar.

Vrijwilligers bibliotheek

De vrijwilligers die in 2019 hebben gewerkt aan de selectie, ordening en beschrijving van de boeken en tijdschriften waren Jacques de Smidt, Ed Brinkkemper, Jaap Grupstra, Aldo Voûte, Rob van Dam, en Simon Pols. Ruud Vlek heeft veel werk verricht aan het beeldmateriaal.

Giften en legaten

In 2019 heeft de Stichting geen legaten of giften ontvangen.

Activiteiten en Prijzen

Heimans en Thijssse symposium (verslag door Ella de Hullu/Harmke van Oene)

Op zaterdag 2 november hield de Heimans en Thijssse Stichting samen met KNNV en IVN het symposium Burgers of overheid? Natuurbescherming in de 21ste eeuw. In een vol gevulde Boothstraat 7 in Utrecht hadden tweehonderd enthousiaste bezoekers een inspirerende middag.

Het symposium startte met een inleiding door Noëlle Aarts. Zij gaf een mooi overzicht over de processen die plaatsvinden bij paradigmawisselingen. Een aantal van onze oude aannames zijn in transitie of onderwerp van maatschappelijke discussies. Zoals de intensieve landbouw, omgaan met biodiversiteit en de ethiek rond dieren en grenzen aan de groei. Niet alles kan!

Noëlle Aarts onderscheidt drie belangrijke componenten in de veranderingsdiscussie: de hardware, de software en de orgware. Onder hardware wordt verstaan; techniek, institutionele voorwaarden, wet- en regelgeving en bestaande geldstromen. Onder software wordt verstaan; meningen, kennis, rechtvaardiging en normen en waarden. Orgware gaat over het herordenen van relaties. Bijvoorbeeld: We zijn afhankelijk van onze leefomgeving en van andere mensen. Intermenselijke interacties maken vaak dat mensen geen actie ondernemen. Onze eigen mentale gesteldheid, het omgaan met andersdenkenden en het taalgebruik zijn beperkende factoren.

Voor fundamentele veranderingen in het systeem zullen dus veranderingen op alle drie de vlakken moeten plaatsvinden. Waarbij dialoog en niet polarisatie essentieel is.

Vervolgens werden een zestal casussen van burgerinitiatieven behandeld. Rob Janmaat van Mooi Binnenveld, een voorbeeld waar burgers grond kopen voor natuur en het beheer van de gronden samen met Boeren en Staatsbosbeheer verder invullen. Door de interferentie van dit burgerinitiatief wordt de kwaliteit van het natuurgebied veel beter dan gepland (met meer plaats voor bedreigde

habitats en planten en dieren).

Valentijn Wösten Raadsheer van de Mobilisation for the Environment. Door hun activiteiten zijn een honderdtal milieuvergunningen voor uitbreiding van intensieve veehouderij afgewezen en heeft de Hoge Raad haar uitspraak over Stikstof gedaan. Deze uitspraak heeft grote consequenties en levert veel politieke hoofdpijn op.

Jan Kollaart vertegenwoordiger van de Bescherming de Delta heeft een aantal bebouwingen van de kust en het Veerse meer kunnen tegenhouden. Gezamenlijk met de belanghebbenden werd een kustvisie ontwikkeld en ondertekend. Het mobiliseren van de publieke opinie en het kritisch volgen van de partners inclusief overheden is noodzakelijk om de afspraken over de ondertekende visie te handhaven.

Manja Verhorst van de Waterlandse weiden is gestart als de actiegroep “De kwade zwaan”. Door het actievoeren tegen initiatieven rond het IJsselmeer zijn voor de natuur ongewenste initiatieven voorkomen. Onder andere de aanleg van een slibdepot in het IJmeer en het buitendijks bouwen bij Almere

Sonne Copijn van Bee foundation organiseerde een handtekeningenactie tegen het gebruik van neonicotinoïden mede dankzij dit initiatief heeft minister Schouten ingestemd met het EU-verbod op een aantal neonicotinoïden.

Als laatste burgerinitiatief: Maria Quist, Zij was jarenlang coördinator van de roofvogelwerkgroep Noord-Nederland. Nu heeft ze haar activiteiten verlegd naar het verzet tegen de bomenkap, door o.a. het schrijven van ingezonden brieven en stukjes voor kranten en tijdschriften. Zij maakt onderdeel uit van een grotere beweging die zich inzet tegen de bomenkap en de wijze waarop dit gebeurt.

Jelle Reumer gaf een inspirerende column waarin hij betoogde dat de amateurwetenschapper en professionele wetenschappers beiden essentieel zijn voor nieuwe inzichten en ontwikkelingen.

Gerben-Jan Gerbrandy maakte duidelijk dat de overheid nu echt zijn verantwoordelijkheid moet nemen, zodat burgers de overheid niet meer aan wet- en regelgeving hoeven te herinneren.

Heimans en Thijssse Prijs

Sonne Copijn heeft op 2 november de Heimans en Thijssse Prijs ontvangen. Zij heeft zich – als imker, maar vooral ook als natuuractiviste – op inspirerende wijze ingezet voor wilde bijen, hommels, zweefvliegen en andere wilde bestuivers. Zij doet dat op onconventionele manier met theatervoorstellingen, cursussen en performances. Zo heeft zij sterk bijgedragen aan een breed besef van het grote belang van wilde bestuivers, maar ook aan de liefde voor de natuur bij een breed publiek. Sonne Copijn initieerde een petitie tegen het gebruik van neonicotinoïden, mede hierdoor stemde minister Schouten in met het EU-verbod op een aantal neonicotinoïden. Met haar Bee Foundation werkt Sonne samen met terreineigenaren aan de aanleg van Bijenoases met wilde bloemen. Het doel is om de komende tien jaar 10.000 ha van deze bijenoases aan te leggen. Op deze manier zal een Ecologische Bij-structuur door heel Nederland ontstaan. Met haar Bijenacademie leert ze gemeentes, waterschappen en bedrijven en kinderen op scholen hoe ze deze Bijenoases tot ontwikkeling kunnen brengen.

Informatie en Communicatie

Nieuwsbrief (Dagelijks bestuur, redactie Harmke van Oene)

In het voorjaar 2019 gaf de nieuwsredactie aan niet meer goed te kunnen functioneren. Het Dagelijks bestuur heeft, na een aantal gesprekken met de redactieleden, de nieuwsredactie ontbonden en bedankt voor hun jarenlange inzet voor de nieuwsbrief. Daarnaast besloot het Dagelijks bestuur om de nieuwsbrief te beperken tot mededelingen vanuit de stichting en deze op maximaal 2 A4-jtes op papier te verspreiden. Naar de toekomst toe wil het bestuur zoveel mogelijk toewerken naar een digitale nieuwsbrief. Harmke van Oene heeft de redactie gevoerd over de twee nummers (56 en 57) die in 2019 zijn verschenen.

Nieuwsbrief No. 56 (juli 2019) bestond uit de volgende onderwerpen:

‘Van het bestuur’

Aankondiging en programma symposium 2019
Nieuwe conservator Meyltje van Aalst
Heimans en Thijssse Reeks
Website up-to-date
Schilderij Jac P Thijssse

Nieuwsbrief No. 57 (december 2019) had de volgende inhoud:

‘Van het bestuur’

Heimans en Thijssse Prijs voor Sonne Copijn

Verslag symposium 2019

Vervolg schilderij Jac P Thijssse

Website, Nieuwsmail en social media (verslag door Jaap Grupstra)

Het vorig jaar uitgesproken voornemen om in 2019 met grotere regelmaat berichten op de website te plaatsen is helaas niet waargemaakt. Vanwege beperkingen in beschikbare tijd en relevante nieuwsberichten is het aantal posts het afgelopen jaar niet significant toegenomen. Ook de plannen om in 2019 meer gebruik te maken van sociale media zijn nog niet gerealiseerd. Zowel het Facebook- als het Twitteraccount van de stichting is nog in de lucht, maar beide worden praktisch nooit gebruikt. Gezien het veranderende gebruik van sociale media (onder jongeren) is het de vraag of het nog de moeite waard is om hier de komende tijd meer energie in te gaan steken. Dankzij het harde werk van Jaap Zwier, Jacques de Smidt en Meyltje van Aalst is er ook met betrekking tot de website gelukkig nog goed nieuws te melden. De eerstgenoemden hebben vele tientallen uren gespendeerd om de tijdschriftencatalogus op orde te krijgen. De nieuwe versie hiervan moet hier en daar nog worden bijgewerkt, maar is in ruwe vorm al een grote vooruitgang. De geactualiseerde catalogus is beschikbaar op de website. Meyltje heeft zich voornamelijk beziggehouden met de documentatie van de stichting en zeer regelmatig een bijgewerkte versie van het overzicht hiervan aangeleverd voor op de website. De digitaal raadpleegbare plaatsingslijst is daardoor in korte tijd een steeds waardevoller hulpmiddel geworden voor mensen die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van natuurbescherming en -onderzoek.

Overige en plannen 2020

De Stichting heeft het afgelopen jaar enkele belangrijke stappen gezet om de pioniers van de Nederlandse natuurbescherming meer bekendheid te geven. Het vijfde deeltje van onze Heimans en Thijssse reeks, *Artis en het Biologisch Reveil*, geschreven door Marga Coesèl zal voorjaar 2020 verschijnen. Er zijn nu ook belangrijke stappen gezet om de dagboeken van de jonge Thijssse uit te geven. Thijssse hield lange tijd met grote trouw een natuurdagboek bij, met een kloeke reeks banden vol natuurwaarnemingen en -belevissen als resultaat. Deze waardevolle manuscripten zijn nog nooit gepubliceerd en waren tot voor kort ook nergens digitaal beschikbaar. De dagboeken worden in 2020 gepubliceerd door de bekende uitgever Van Oorschot. Marga Coesèl heeft hieraan een belangrijke bijdrage geleverd door de teksten over te nemen en deze van annotaties te voorzien. In afwachting van deze publicatie zijn de gescande dagboeken te zien via de website van Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam.

De Stichting heeft ook twee voorstellen ingediend voor thema's (of vensters) binnen de nieuwe Canon van Nederland. Uiteraard een venster dat de blik richt op Jac. P. Thijssse en Eli Heimans, maar ook een venster dat handelt over de teloorgang van het boerenlandschap en de belangrijke rol die Sicco Mansholt heeft gespeeld. In 2005 is de Canon van Nederland met zorg samengesteld door de commissie Van Oostrom. De Canon telt 50 vensters. In de canon zijn belangrijke personen, voorwerpen en gebeurtenissen opgenomen die samen het verhaal van de historische en culturele ontwikkeling van Nederland laten zien. De commissie uit 2005 adviseerde de canon regelmatig te herijken. Dat moment is nu daar. Er is een nieuwe commissie benoemd die zich hier mee bezig houdt.

In het najaar 2020 organiseert de Stichting haar jaarlijkse symposium. Het thema richt zich op de nieuwe Omgevingswet die per 1 januari 2021 ingevoerd wordt. Deze wet gaat op allerlei manieren in grijpen op hoe de natuurbescherming georganiseerd is. Datum en locatie van het symposium zijn nog niet bekend. Aan de verdere invulling van dit symposium wordt hard gewerkt.